5) Ved afgørelsen af, om betingelserne for anvendelsen af de monetære udligningsbeløb og for fastsættelsen af deres størrelse er opfyldt, er det, med henblik på den enkelte handelstransaktion (indførsel eller udførsel), indførsels- eller udførselsdagen, der skal lægges til grund.

Kutscher Sørensen Bosco

Donner Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Afsagt i offentligt retsmøde den 31. januar 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 13. DECEMBER 1977 [1]

Høje Ret.

Sagen er forelagt Domstolen i form af en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Tribunale di Genova (underretten i Genova, herefter benævnt Tribunale). Sagsøger i hovedsagen for Tribunale er firmaet Fratelli Zerbone SNC. (herefter benævnt sagsøger), hvis virksomhed i Genova består i eller i hvert fald omfatter kødimport. Der er to sagsøgte. Den første er det italienske finansministerium, som er den virkelige sagsøgte, og som jeg herefter ganske enkelt vil referere til som »sagsøgte«. Den anden er Società Italiana Cauzioni SPA. med sæde i Rom. Dets rolle i hovedsagen er ikke klar, og det har ikke deltaget i retsforhandlingerne for denne Domstol.

Det forholder sig således, at den fælleskabslovgivning, som er relevant i denne sag, nøjagtig den samme som den, der diskuteres i sag 126/76, *Dietz* mod *Kommissionen*, som Domstolen for øjeblikket har til behandling. Jeg behøver derfor ikke gå i enkeltheder. Det drejer sig om den lovgivning, hvorved der blev indført monetære udligningsbeløb i Forbundsrepublikken Tyskland og Nederlandene i maj 1971, udvidet til Belgien og Luxembourg i august 1971 og siden til Frankrig og Italien i december 1971.

De spørgsmål, der er opstået i nærværende sag er imidlertid forskellige fra dem, der behandles i Dietzsagen.

De faktiske omstændigheder i nærværende sag, i hvert fald som sagsøger fremstiller dem, fremgår delvis af forelæggelseskendelsen og mere detaljeret af sagsøgerens skriftlige indlæg; der er vedlagt en tabel, som sagsøger har fremskaffet efter Domstolens anmodning. De er i korthed følgende.

1 — Oversat fra engelsk.

Mellem den 2. juni og den 9. november 1971 afsluttede sagsøgeren en række kontrakter med leverandører i forskellige sydamerikanske lande vedrørende køb og forsendelse ad søvejen til Italien af frossent okse- og kalvekød. I hvert enkelt tilfælde angav kontrakten en pris i US-dollars, som skulle betales ved åbning af en uigenkaldelig rembours.

De således aftalte rembourser blev åbnet på forskellige datoer i september, oktober og november 1971, samt i januar og marts 1972. De var alle omfattet af »Uniform Customs and Practice for Documentary Credits« (fælles regler og sædvaner for rembourser), der er udarbejdet af Det internationale Handelskammer.

Når henses til karakteren af nogle af de argumenter, som er blevet fremsat for Domstolen, og til et af de spørgsmål, der er blevet forelagt Domstolen af Tribunale, er det måske nyttigt, hvis jeg kort gennemgår den procedure, som følges, når det i en international kontrakt om varesalg aftales, at betalingen skal ske ved rembours. Køber skal først give en bank i sit eget land (rekvirentbanken) besked om at åbne en sådan rembours for sælger på bestemte vilkår. Rekvirentbanken aftaler derefter med en bank i sælgers land (remboursbanken), som enten kan være en lokal afdeling af rekvirentbanken eller en forretningsforbindelse, at den skal betale varens pris til sælger, mod at denne udleverer afladedokumenterne til remboursbanken. Herefter underretter denne bank sælger med hensyn til åbning af remboursen til hans fordel. Hvis remboursen er uigenkaldelig (dvs. uigenkaldelig for rekvirentbanken), kan remboursbanken bekræfte den, og således forpligte sig selv og rekvirentbanken over for sælger. Den måde, hvorpå køber opfylder sin forpligtelse over for rekvirentbanken, er almindeligvis reguleret ved aftale mellem dem, selv om der måske findes nationale retsregler på området. Køber har måske en løbende konto hos rekvirentbanken (med eller uden mulighed for overtræk), hvor det skyldige beløb simpelthen kan debiteres; eller køber kan forudbetale til banken eller forpligte sig til at dække beløbet ind. I sidstnævnte tilfælde kan forpligtelsen sikres ved håndpantsætning af afladedokumenterne (se i det hele Schmitthoff's »The Export Trade« (5. udgave), s. 199 f).

I nærværende sag ved vi ikke, om remboursen blev bekræftet, hvilket ikke er særlig vigtigt, eller hvilke aftaler, der var indgået mellem sagsøger og rekvirentbankerne. Den tabel, jeg henviste til, indeholder imidlertid en fortegnelse over datoerne for de faktiske betalinger til sælgerne og de faktisk anvendte valutakurser. Den første af disse datoer var den 27. december 1971, den sidste var den 29. marts 1972. De anvendte valutakurser lå fra 594,60 til 582,325 lire pr. dollar. De lå med andre ord inden for de grænser for kursudsving, der var tilladt for liren efter »Smithsonian-aftalen« af 18. december 1971, og som var henholdsvis 594,60 og 568,40 lire pr. dollar. Før denne aftale havde disse grænser for kursudsving ligget på henholdsvis 629,50 og 620,50 lire pr. dollar.

De varer, som blev købt ved kontrakterne, ankom til Genova på forskellige datoer i begyndelsen af 1972. De blev fortoldet dér mellem den 8. februar 1972 og den 15. maj 1972, dvs. efter den dato (den 3. 1. 1972), hvor de monetære udligningsbeløb var blevet udvidet til at gælde for Italien. Sagsøgte opkrævede for varerne monetære udligningsbeløb, der ialt beløb sig til 140 771 735 lire. Det er denne sum, som sagsøger kræver tilbagebetalt ved nærværende sag for Tribunale.

Sagsøger har for Tribunale fremført en række argumenter, hvoraf nogle rejser problemer med hensyn til fællesskabsretten og afspejles i de spørgsmål, som er blevet forelagt Domstolen af Tribunale. Disse spørgsmål fylder fem sider i forelæggelseskendelsen. De er opdelt i

to grupper. Den første under litra A består af spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 4 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1013/71 af 17. maj 1971, som ændret ved artikel 4 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2887/71 af 30. december 1971. Den anden gruppe under litra B består af spørgsmål vedrørende fortolkningen af selve rådsforordningen (EØF) nr. 974/71 af 12. maj 1971.

Jeg finder det hensigtsmæssigt at undersøge den sidstnævnte gruppe først.

Tribunale bemærker i forbindelse med det første spørgsmål i denne gruppe (spørgsmål B 1), at »samtlige medlemsstaters valutaer som et resultat af de den 18. december 1971 trufne valutapolitiske beslutninger og indførelsen af »centralkurser« i visse medlemsstater blev revalueret i forhold til US-dollaren«, og at »den italienske valuta derimod — ifølge sagsøgeren — i de første uger af reglens anvendelse ændrede værdi i form af en devaluering«. Tribunale spørger herefter: »kunne det italienske finansministerium — under forudsætning af, at det godtgøres, at den af sagsøger beskrevne situation faktisk har foreligget — lovligt opkræve udligningsbeløb, mens denne situation stod på«?

Spørgsmålet angår i virkeligheden fortolkningen af artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 974/71 (EFT 1971 (I), s. 231; org.ref. JO L 106 af 12. 5. 1971) [1], som lyder således:

»Såfremt en medlemsstat ved handelstransaktioner tillader en vekselkurs for sin valuta, der ligger over den grænse for kursudsving, der er tilladt ifølge de internationale bestemmelser, kan den

a) ved indførsel fra medlemsstater og tredjelande opkræve

b) ved udførsel til medlemsstater og tredjelande yde

udligningsbeløb for de nedenfor anførte produkter og på de i det følgende fastsatte betingelser«.

Bestemmelsens engelske tekst er vildledende, idet den antyder, at en medlemsstat kunne anvende monetære udligningsbeløb, hvis den tillod vekselkurs for sin valuta, der gik ud over den grænse for kursudsving, der var tilladt ifølge de internationale bestemmelser, enten i opad- eller i nedadgående retning. Sådan forholdt det sig ikke. En undersøgelse af forordningens præambel og af ordlyden artikel 1, stk. 1, på Fællesskabets andre officielle sprog viser klart, at kun højere vekselkurs kom i betragtning, hvilket de involverede parter da heller ikke har hævdet. Først langt senere blev artikel 1, stk. 1, ændret (ved Rådets forordning (EØF) nr. 509/73 af 22. 2. 1973), således at monetære udligningsbeløb kunne anvendes i medlemsstater med svag valuta.

Det fundamentale problem består således i, om det med rette kan siges, at Italien ifølge »Smithsonian-aftalen« tillod en vekselkurs, der lå over den grænse for kursudsving, der var tilladt ifølge de internationale bestemmelser. Disse bestemmelser er naturligvis dem, der indeholdes i og er afledt fra aftalen om oprettelse af Den internationale Valutafond (IMF) — »Bretton Woods-Aftalen«.

Artikel IV, stk. 1, littra a), i Bretton Woods-Aftalen bestemte, at »hver enkelt medlemsstats møntparitet skal angives med guld som fællesnævner eller i US-dollars af den vægt og finhed, som var gældende den 1. juli 1944«. Den sidstnævnte værdi svarede som bekendt til 0,88867088 gram finguld. Der gik med andre ord 35 dollars pr. ounce finguld. Artikel IV, stk. 3, litra i) bestemte, at »maksimums- og minimumsvekselkursen for sådanne vekseltransaktioner mellem medlemmernes valutaer, som sker inden for deres territorium,

1 — I den engelske version af artikel 1, stk. 1, i forordning 974/71 hedder det blandt andet: »If, for the purposes of commercial transactions, a Member State allows the exchange rate of its currency to fluctuate by a margin wider than the one permitted by international rules, it shall be authorised to.«

må — hvis der er tale om locotransaktioner — ikke afvige fra pariteten med mere end 1 procent«. Stykke 5 og følgende, i artikel IV fastlagde proceduren for ændring af parikursen for medlemmernes valutaer. Almindeligvis kunne der kun ske ændring i parikursen for et medlems valuta efter forslag fra det pågældende land og efter samråd med IMF.

De aspekter af Smithsonian-aftalen, som er relevante her, kan sammenfattes som følger. Som en del af tilpasningen af verdens vigtigste valutaer måtte US-dollaren devalueres med 7,89 % og liren med 1 %. Hvad angår dollaren betød dette en devaluering til 38 dollars pr. once finguld, og De forenede Staters regering accepterede at forelægge Kongressen de hertil nødvendige lovforslag. Efter deres vedtagelse ville De forenede Stater foreslå IMF den nye paritet for dollaren; lirens paritet forblev imidlertid uændret på 625 lire pr. dollar. Ved beslutning fra IMF's direktion blev der indført en »midlertidig ordning«, hvorefter et medlem kunne tillade, at vekselkursen for dets valuta bevægede sig inden for en grænse for kursudsving på 2¼ % over eller under den nye kursværdi for dets valuta, som skyldtes den aftalte tilpasning af vekselkurser. Den nye kursværdi skulle, hvis den udelukkende blev meddelt Fonden i henhold til denne ordning om større grænser for kursudsving og ikke foreslået som ny paritet, benævnes »centralkurs«. En sådan centralkurs kunne angives i guld, i enheder af særlige trækningsrettigheder eller i et andet medlems valuta. På grundlag af disse aftaler meddelte Italien en centralkurs på 581,50 lire pr. dollar (se IMF's »International Financial News Survey«, Bind XXII nr. 50 af 22.-30. 12. 1971 og Bind XXIV, nr. 4 af 2. 2. 1972).

Resultatet blev, at liren herefter fik lov til at flyde med indtil 2¼ % over og under 581,50 lire pr. dollar (dvs. som nævnt mellem 594,60 og 568,40 lire pr. dollar), i stedet for kun 1 % på hver side af 625 lire pr. dollar, som var den tilladte grænse for kursudsving efter Bretton Woods-Aftalen. En ekspert, som Kommissionen lod indkalde, forklarede os i retsmødet uden at blive modsagt, at dette resultat blev nået, uden at De forenede Staters myndigheder greb ind på valutamarkederne, idet det var sædvane, at disse myndigheder aldrig greb ind hverken for at støtte eller bremse dollarens kursværdi. Hvert enkelt af de øvrige medlemmer af IMF beholdt muligheden for at gribe ind for at opretholde sin egen valutas kursværdi inden for de tilladte grænser for kursudsving i forhold til dollaren.

Da det forholder sig således, kan det efter min mening med rette siges, at Italien i henhold til Smithsonian-aftalen tillod, at vekselkursen for liren svingede op over den grænse for kursudsving, der var tilladt ifølge de internationale bestemmelser. Man ville kun kunne nå til et andet resultat, hvis man antog, at de »internationale bestemmelser«, der er nævnt i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 974/71, omfattede selve Smithsonian-aftalen og de foranstaltninger, som IMF havde vedtaget i henhold hertil. Sagsøgeren opfordrede os faktisk i retsmødet til at følge denne fortolkning, som imidlertid forekommer mig at være udholdbar. Smithsonian-aftalen udgjorde i sig selv en fravigelse af de eneste internationale bestemmelser, som forordningens forfattere kan have tænkt på. Det er betegnende, at præamblen til den beslutning fra IMF's direktion, som jeg allerede har nævnt, fastslog, at denne »skulle gøre det muligt for medlemmerne i så vidt omfang som muligt at overholde Fondens formål i den midlertidige periode, før end der blev genoptaget effektive pariteter med passende grænser for kursudsving i overensstemmelse med aftalens bestemmelser«.

Jeg antager, at Domstolen i det væsentlige deler min opfattelse; det er derfor ikke let med sikkerhed at tage stilling til, hvorledes Domstolen bør besvare

Tribunales spørgsmål. Ethvert direkte svar på spørgsmålet ville være upræcist, medmindre det indeholdt en detailleret beskrivelse af den i spørgsmålet omhandlede »situation«.

Under retsforhandlingerne blev det påpeget, at spørgsmålet til syvende og sidst i virkeligheden angik gyldigheden af den kommissionsforordning, som tillod Italien at anvende monetære udligningsbeløb. Ifølge artikel 6 i forordning nr. 974/71 kunne ingen medlemsstat anvende monetære udligningsbeløb, medmindre de var fastsat af Kommissionen. Som bekendt blev de monetære udligningsbeløb for Italien først fastsat ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 17/72 af 31. december 1971, der trådte i kraft den 3. januar 1972. De blev ændret ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 144/72 af 21. januar 1972 og igen ved Kommissionens forordning nr. 392/72 af 24. februar 1972. De blev midlertidigt ophævet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 144/72 af 21. januar 1972 og igen ved Kommissionens forordninger (EØF) nr. 978/72, 979/72 og 980/72 af 12. maj 1972, der hvad angår okse- og kalvekød trådte i kraft den 15. maj 1972. Kommissionen fortalte os, at ophævelsen skyldtes, at USA den 8. maj 1972 meddelte IMF dollarens nye paritet. Det blev ikke undersøgt nærmere, hvorledes dette påvirkede lirens paritet og som følge heraf de tilladte grænser for kursudsving. Ophævelsens lovlighed blev i hvert fald ikke bestridt.

Jeg vil derfor foreslå, at Domstolen som svar på Tribunales spørgsmål B 1 udtaler, at prøvelsen af dette spørgsmål ikke har frembragt noget forhold, som kan påvirke lovligheden af sagsøgtes opkrævning i perioden fra 3. januar til 15. maj 1972 af de monetære udligningsbeløb, som var fastsat for denne periode i Kommissionens forordninger.

Jeg tror, jeg kan behandle Tribunales spørgsmål B 2 mere kortfattet. Når de parenteser udelades, som indeholder henvisninger til forodning nr. 974/71, lyder spørgsmålet som følger:

»Under hensyn til, at udligningsbeløbene kan variere tidsmæssigt sideløbende med ændringerne i vekselkurserne, hvilket tidspunkt skal da, med henblik på hver enkelt handelstransaktion, lægges til grund ved afgørelsen af, om de efter fællesskabsreglen krævede betingelser for anvendelsen af udligningsbeløbene ..., for fastsættelsen af deres størrelse ... og for eventuel ændring af dem ... er opfyldt? Det er navnlig et spørgsmål, om det er tidspunktet for varens indførsel eller udførsel, eller om det er betalingstidspunktet eller eventuelt et helt andet tidspunkt, der skal lægges til grund?«

Sagsøger har ikke afgivet indlæg vedrørende dette spørgsmål.

Den italienske regering og Kommissionen hævdede samstemmigt, at det relevante tidspunkt er ved indførslen eller udførslen.

Dette blev faktisk senere udtrykkeligt fastslået i artikel 8 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 648/73 af 1. marts 1973 (nu erstattet af artikel 8 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1380/75 af 29. 5. 1975). Men på tidspunktet for omstændighederne i nærværende sag var der ingen udtrykkelig lovgivning herom.

Kommissionen nævnte en række af Domstolens afgørelser, som efter dens opfattelse indirekte kunne antyde svaret, nemlig sag 35/71 *Schleswig-Holsteinische Hauptgenossenschaft* mod *Hauptzollamt Itzehoe,* Recueil 1971, s. 1083, sag 186/73 *Fleischkontor* mod *Einfuhr- und Vorratsstelle für Schlachtvieh,* Sml. 1974, s. 533, sag 3/74 *Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel* mod *Pfützenreuter,* Sml. 1974, s. 589, og sag 113/75 *Frecassetti* mod *Amministrazione delle Finanze dello Stato,* Sml. 1976, s. 983. I alle disse sager behandlede Domstolen imidlertid afgrænsningen af begrebet »indførsel« eller af »indførselsdag«, som den dér omhand-

lede lovgivning udtrykkeligt henviste til. Domstolen beskæftigede sig ikke med de mere vidtrækkende spørgsmål, som diskuteres her.

Jeg mener derfor, at spørgsmålet må besvares under henvisning til sådanne almindelige betragtninger, som kan give os den stiltiende hensigt hos forfatterne til forordning nr. 974/71 og til de kommissionsforordninger, der er vedtaget med hjemmel heri. I *Frecassetti*-sagen dristede jeg mig til at fremsætte visse almindelige betragtninger, som jeg mente kunne hjælpe til at løse problemet i den sag (se Sml. 1976, s. 998). De lød som følger:

1) den pågældende dag må være let konstaterbar;

2) den må være lige konstaterbar under alle forhold og i alle medlemsstater;

3) den må gøre det muligt at fastsætte den importafgiftsats, der skal anvendes, før importafgiften forfalder.

Det forekommer mig, at disse betragtninger også er relevante her, og at de taler for indførsels- eller udførselsdagen. Navnlig den tredje betragtning synes mig at udelukke den alternative dag, som Tribunale udtrykkeligt foreslog, nemlig betalingstidspunktet. Hvis der for eksempel foreligger langtidskontrakter, ifølge hvilke betaling for varerne kan ske afdragsvis, og eventuelt med valgmulighed med hensyn til betalingsmåden, kan dette tidspunkt falde efter varernes fortoldning.

Jeg finder derfor, at Domstolen bør besvare spørgsmål B2 ved at fastslå, at den relevante dato ved afgørelsen af, hvorvidt de monetære udligningsbeløb skal betales og (i så fald) deres størrelse, er datoen for varernes indførsel eller udførsel.

Jeg går nu over til spørgsmålene i gruppe .

Disse spørgsmål angår som nævnt fortolkningen af artikel 4 i forordning nr. 1013/71 som ændret ved forordning nr. 2887/71. For så vidt det her er relevant, bestemte artiklen følgende:

»1. De medlemsstater, der er nævnt [i artikel 1] i forordning (EØF) nr. 974/71, anvender ikke de i denne artikel nævnte udligningsbeløb ved indførsler, der er afsluttet:

a) ... før den 19. december 1971, og

b) ... før den 28. december 1971, er blevet registreret hos myndighederne i den pågældende medlemsstat, eller hvis indgåelse kan bevises ved hjælp af officielle dokumenter.

2. Bestemmelserne i stykke 1 finder imidlertid anvendelse, for så vidt det er nødvendigt, for at kontrakten kan opfyldes på de betingelser, som ville have eksisteret, dersom de monetære foranstaltninger, som nævnes i artikel 1 i forordning (EØF) nr. 974/71, ikke var blevet truffet.«

Der er i hvert fald på sagens nuværende stadium ingen uenighed om, at de her relevante kontrakter alle blev afsluttet før den 19. december 1971, ej heller om, at de blev registreret før den 28. december 1971 eller at deres indgåelse i modsat fald kan bevises ved hjælp af officielle dokumenter. Striden drejer sig om bestemmelsen i artikel 4, stk. 2.

Bestemmelsen synes ved første øjekast at være formuleret uklart. (For den engelske læser forøges dens uklarhed ved den engelske teksts anvendelse af det tvetydige ord »executed«, (gennemført) mens det let kan udledes af sammenhængen og af teksten på de andre officielle sprog, at udtrykket benyttes i betydningen »performed« (opfyldt)).

Uklarheden opklares i nogen grad ved præamblen til forordning nr. 1013/71 (JO nr. L 110 af 18. 5. 1971), der blandt andet bestemmer, at »ved gennemførelse af bestemmelser om anvendelse af mone-

tære udligningsbeløb bør der så vidt muligt tages hensyn til mulige virkninger for kontrakter, der er afsluttet før den 10. maj 1971; ... derfor bør monetære udligningsbeløb ikke opkræves for varer, der er importeret i henhold til kontrakter, for hvilke de monetære udligningsbeløb kan få andre økonomiske følger end dem, der ville have eksisteret, hvis der ikke var blevet truffet monetære foranstaltninger«. (Til brug for denne sag skal datoen »10. 5. 1971« selvfølgelig læses som »19. 12. 1971«).

Kommissionen illustrerede med et eksempel for os, hvilket resultat bestemmelsen tilsigtede at opnå. Lad os antage, at en italiensk importør havde afsluttet kontrakt om køb af varer til en pris i dollar og havde betalt for dem før 19. december 1971 efter at have opnået det nødvendige antal dollars for sine lire til den på denne dato gældende vekselkurs. Han ville ikke få nogen fortjeneste ved den efterfølgende devaluering af dollaren i forhold til liren, og den pris, han kunne sælge varerne til med fortjeneste på det italienske marked, ville ej heller blive påvirket af denne devaluering. Derfor ville det hverken være rimeligt eller nødvendigt for at beskytte den fælles markedsordning, om han skulle betale monetære udligningsbeløb for disse varer. Det samme ville gælde, hvis varernes pris var fastsat i lire. I begge tilfælde kunne det med rette hævdes, at artikel 4, stk. 1, måtte anvendes, for at kontrakten kunne opfyldes på de betingelser, som ville have eksisteret, dersom de monetære foranstaltninger vedrørende anvendelsen af monetære udligningsbeløb ikke var blevet truffet.

De ovennævnte eksempler kan modstilles tilfældet med en italiensk importør, der før den 19. december 1971 afslutter kontrakt om køb af varer til en pris i dollar, men som først køber de for betalingen nødvendige dollars efter denne dato. Han ville få fordel af dollarens devaluering og ville således, medmindre han skulle betale monetære udligningsbeløb, kunne videresælge varerne med fortjeneste til en lavere pris end den, der var tilsigtet ved den fælles markedsordning. Selv om han allerede havde forpligtet sig til at videresælge dem, ville det i almindelighed være urimeligt at pålægge ham at betale monetære udligningsbeløb.

Bestemmelsens anvendelse forudsætter således i hvert enkelt tilfælde en undersøgelse af alle de relevante forhold, og navnlig af den aftalte valuta og af omstændighederne ved kontraktens opfyldelse. I nærværende sag synes bestemmelsen på grundlag af sagsøgers sagsfremstilling for Domstolen at skulle forstås således, at stykke 1 ikke finder anvendelse, men det er selvfølgelig Tribunales opgave at afgøre dette.

Spørgsmålene i gruppe A er opdelt i to undergrupper, og jeg finder det hensigtmæssigt først at behandle den anden undergruppe, der omfatter spørgsmålene A 4 og 5. De angår begge betydningen af bestemmelsens udtryk kontraktens opfyldelse.

I let forkortet form går spørgsmål A 4 ud på, om dette er en henvisning til, at importøren opfylder forpligtelsen til at betale købesummen efter de i kontrakten indeholdte bestemmelser. Spørgsmål A 5 er, om kontrakten, i tilfælde af at betaling sker ved åbning af uigenkaldelig rembours, skal anses for opfyldt på det tidspunkt, da sælger får meddelelse om åbningen af rembours til fordel for ham, eller om der i stedet skal lægges vægt på tidspunktet for den faktiske betaling til ham.

Disse spørgsmål er ligesom de eksempler, jeg har henvist, til, i nogen grad sagen uvedkommende. De afspejler naturligvis visse argumenter, som er fremsat af sagsøger.

Bestemmelsens henvisning til opfyldelse af kontrakten er utvivlsomt, hvilket der er enighed om, i hvert fald først og fremmest en henvisning til importørens betaling af prisen for varerne. Den skal imidlertid ikke fortolkes på en snæver, eller

teknisk måde. Den skal fortolkes i lyset af bestemmelsens formål. Der bør i hvert fald spørges, om kontrakten faktisk belv opfyldt eller ej på de betingelser, som ville have eksisteret uden de monetære foranstaltninger, som indebar indførelse af monetære udligningsbeløb. Hvor kontrakten foreskrev betaling ved uigenkaldelig rembours, afhænger svaret i vid udstrækning af arten af aftalerne mellem importøren og rekvirentbanken, som selv kan være reguleret ved nationale retsregler for sådanne aftaler. (Ifølge sagsøgers og den italienske regerings indlæg findes der tilsyneladende visse bestemmelser i den italienske Codice civile, der kan have været relevante for nærværende sag). Hvis remboursen skulle åbnes for et beløb i fremmed valuta (som her, dollar), er den afgørende dato den, hvor den vekselkurs var gældende, som bestemte størrelsen af importørens forpligtelse over for rekvirentbanken.

Dette er den løsning, jeg vil foreslå Domstolen for spørgsmålene A 4 og 5.

Til slut vil jeg gå over til spørgsmålene A 1, 2 og 3.

Det ser ud til, at den italienske regering den 31. december 1971, den 4. januar 1972 og den 9. februar 1972 ved cirkulære sendte instruktioner til toldkontorerne vedrørende anvendelsen af fællesskabslovgivningen om monetære udligningsbseløb. Det var på grundlag af disse instruktioner, sagsøgte opkrævede monetære udligningsbeløb af sagsøger for de her omhandlede importer. Ingen bestrider den italienske regerings ret til at udstede sådanne cirkulærer, der ikke har nogen retsvirkning.

Den italienske regering udstedte imidlertid den 15. november 1972 et dekret (D.L. 15. 11. 1972 nr. 661), hvis artikel 20 bestemte, at der ikke skulle betales monetære udligningsbeløb »for varer, som er genstand for handelstransaktioner, der er afsluttet før den 19. december 1971, selv om de er definitivt fortoldet efter den 2. januar 1972, forudsat at betaling sker i anden valuta end US-dollar eller i US-dollar med kursgaranti eller andre klausuler med samme virkning«.

Det ser ud til, at det ovennævnte dekret blev udstedt i henhold til artikel 77 i den italienske grundlov, hvorefter det havde lovskraft, og at det den 18. december 1972 blev til lov nr. 843. Sagsøgte påberåber sig denne lov over for sagsøger i sagen for Tribunale.

Sagsøger hævder, at den ovennævnte italienske bestemmelse (som jeg fremtidig for nemheds skyld vil kalde »artikel 20«) er ugyldig. De grunde, som sagsøger anfører til støtte herfor, afspejles i spørgsmålene A 1, 2 og 3. Disse spørgsmål lyder kort sagt som følger:

1. Fik medlemsstaterne ved EØF-forordningerne nr. 974/71 og 1013/71, sidstnævnte som ændret ved forordning nr. 2887/81, bemyndigelse til at vedtage regler med lovskraft, hvorved der med henblik på gennemførelse af artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1013/71 indføres særlige kriterier for, om der for kontrakter indgået før den 19. december 1971 skal anvendes monetære udligningsbeløb.
2. I tilfælde af et bekræftende svar på spørgsmål 1, er artikel 20 i overensstemmelse med nævnte bestemmelse.
3. I tilfælde af et benægtende svar på spørgsmål 1, har den pågældende fællesskabsbestemmelse i sig selv fuld retsvirkning, og skal den derfor fortolkes således, at den overlader det til den pågældende medlemsstats retter at afgøre i det konkrete tilfælde, om opfyldelsen af kontrakten er sket i overensstemmelse med de i bestemmelsen anførte betingelser.

Tribunale indleder spørgsmålene med at angive, at de kun er stillet under den antagelse, at bestemmelsen »stadig er i kraft«. Svaret herpå er, at bestemmelsen

formelt forblev i kraft, indtil forordning nr. 1013/71 blev ophævet ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 648/73 af 1. marts 1973. Førend dette skete, havde imidlertid Kommissionens forordning (EØF) nr. 2342/72 af 7. november 1972 bestemt, at der kun kunne ske undtagelse efter artikel 4 i forordning nr. 1013/71 for varer, som var importeret før en dato, der skulle fastsættes af hver enkelt medlemsstat for dens eget territorium, og i alt fald ikke senere end 1. december 1972. Da en medlemsstat ikke i medfør af denne bestemmelse kunne ophæve undtagelsen med tilbagevirkende kraft, er det klart, at undtagelsen sammen med bestemmelsen forblev i kraft i hele den periode, hvor de omtvistede importer fandt sted.

Det er interessant at bemærke, at der i præamblen til forordning nr. 2342/72 blandt grundene til at ophæve undtagelsen, blev anført, at »denne undtagelse er anvendt meget forskelligt i de enkelte medlemsstater, og kontrolforanstaltninger til undgåelse af misbrug af denne vedtagelsesbestemmelse synes yderst vanskelige«.

Den italienske regering (som efter min opfattelse mærkeligt nok blev støttet af Kommissionen på dette punkt) hævdede for Domstolen, at artikel 20 var »nødvendig« for fortolkningen og anvendelsen af den pågældende fællesskabsbestemmelse.

En lang række af Domstolens afgørelser viser, at medens en medlemsstat kan give administrative eller proceduremæssige regler med henblik på, at bestemmelserne i en fællesskabsforordning kan få virkning på dens territorium, og tillige kan foreskrive sanktioner for enhver overtrædelse af sådanne bestemmelser, hvor fællesskabsretten ikke selv gør dette, kan en medlemsstat ikke lovgive på en sådan måde, at den enten gentager eller ændrer en fællesskabsforordning. Den kan heller ikke i mangel af en særlig og gyldig bemyndigelse, som den udtrykkeligt eller stiltiende skal have fået tildelt i medfør af fællesskabslovgivningen, ved egen lovgivning bevirke, at en fællesskabsforordning bliver udfyldt under dække af fortolkning eller lignende. (Se sag 40/69 *Hauptzollamt Hamburg-Oberelbe* mod *Bollmann* »Kalkungumpe-sagen«, Sml. 1970, s. 7, sag 74/69 *Hauptzollamt Bremen-Freihafen* mod *Krohn*, sammesteds s. 69, sag 34/70 *Syndicat national du Commerce extérieur des céréales* mod *ONIC*, sammesteds s. 287, sag 39/72 *Kommissionen* mod *Italien*, Sml. 1973, s. 101 (præmis 15 til 18), sag 34/73 *Variola* mod *Amministrazione italiana delle Finanze*, sammesteds s. 981 (præmis 9 til 11), sag 131/73 *Grosoli*, sammesteds s. 1555, sag 159/73 *Hannoversche Zucker* mod *Hauptzollamt Hannover*, Sml. 1974, s. 121, sag 23/75 *Rey Soda* mod *Cassa Conguaglio Zucchero*, Sml. 1975, s. 1279 (som viser, at Kommissionens kompetence til at delegere lovgivningsbeføjelser til medlemsstaterne ikke er ubegrænset) og sag 50/76 *Amsterdam Bulb* mod *Produktschap voor Siergewassen*, Sml. 1977, s. 137).

Der er både skriftligt og mundtligt fremsat mange argumenter for Domstolen vedrørende fortolkningen af artikel 20, men traktatens artikel 177 tillader ikke Domstolen at fortolke national lovgivning.

Det er klart, at såfremt artikel 20 korrekt fortolket kun gentog artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1013/71, var den ugyldig efter fællesskabsretten. Det samme ville gælde, hvis den indebar en ændring af bestemmelsen med hensyn til dens anvendelse i Italien.

Det eneste problem består således i, hvorvidt artikel 4, stk. 2, set i sin sammenhæng krævede eller tillod, at staterne lovgav med henblik på bestemmelsens egen fortolkning. Det var klart, at den ikke gjorde det udtrykkeligt, men gjorde den det stiltiende?

Til trods for den italienske regerings og Kommissionens ihærdige argumentation

tror jeg det ikke. Artikel 4, stk. 2, var som sagt uklart formuleret. Men en domstol kunne godt fortolke og anvende den. Den var faktisk af en sådan karakter, at dens fortolkning ved lovgivning i hver enkelt medlemsstat godt kunne føre til, at den blev fortolket forskelligt i hver enkelt af dem. Den bedste mulighed for at opnå en ensartet fortolkning og anvendelse i hele Fællesskabet bestod i at lade den fortolke og anvende af de nationale retter, med den mulighed og for nogle af dem den forpligtelse, som de havde til at forelægge denne Domstol eventuelle tvivlsspørgsmål.

Jeg er derfor af den opfattelse, at Domstolen som svar på spørgsmål A 1 og 3 bør udtale, at de omhandldede fællesskabsforordninger ikke tillod medlemsstaterne at lovgive med henblik på at give artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1013/71 virkning, men at denne bestemmelse havde umiddelbar virkning i hver enkelt medlemsstat, således at den pågældende stats retter skulle træffe afgørelse vedrørende dens anvendelse i enhver sag, der måtte opstå i denne stat.

Efter det anførte finder jeg det unødvendigt at besvare spørgsmål A 2.